

APSTIPRINĀTS

*Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas
jautājumu komitejas sēdē 2022.gada 15.jūnijā
(protokols Nr.37. 1§)*

RĪGAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS PRETKORUPCIJAS STRATĒGIJA 2022.-2025.gadam

Priekšvārds

Labas pārvaldības nodrošināšana nav tikai kāda viena cilvēka atbildība, pienākums vai privilēģija, bet gan komandas, kopienas un pat visas sabiedrības kopīgo vērtību un darba rezultāts. Korupcijas izraisītās blaknes Rīgā ir būtiski ietekmējušas pilsētas attīstību līdz šim, tāpēc vēl jo svarīgāk ir visiem kopā atjaunot iedzīvotāju uzticību Rīgas domes darbam, nodrošināt izcilu pārvaldību un garantēt iedzīvotāju līdzdalību lēmumu pieņemšanā.

“Tonis no augšas” tiek uzskatīts par vienu no rīkiem, palīdzot organizācijām mazināt krāpšanas un korupcijas riskus. Tas ir saistīts ar augstākās vadības (gan politiskās, gan administratīvās) iesaisti organizācijas vērtību noteikšanā un arī apņēmību tās iedzīvināt. “Tonis no augšas” ir pretējs sen zināmajam teicienam “zivs pūst no galvas”.

Tieši tāpēc mūsu vīzija paredz, ka katrs augstākais politiskās un izpildvaras pārstāvis demonstrē apņēmību iedzīvināt ētikas standartus savā darbā. Vienlaikus, tā paredz arī to, ka ir ieviesta caurskatāma un atklāta lēmumu pieņemšana, nodrošināta profesionāla un kvalitatīva pārvalde un ka visi pārkāpumi un neatbilstības tiek rūpīgi pārbaudītas un izmeklētas.

Aicinu katru no līdzgaitniekiem domes politiskajā pārvaldē un līderus izpildvarā atbalstīt mūsu kopīgās vērtības – **atbildību, atklātību un godīgumu**, pildot mūsu misiju – veicināt sabiedrības uzticēšanos pašpārvaldei, nodrošinot godīgu un profesionālu darbu iedzīvotāju labā. Jo mūsu kopīgais mērķis ir panākt mūsu galvaspilsētas uzplaukumu, un es ticu, ka ar rūpīgu un neatlaidīgu komandas darbu mēs to panāksim.

Linda Ozola

Rīgas domes priekšsēdētāja vietniece

Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas komitejas vadītāja

IEVADS	3
IEPRIEKŠĒJĀ PERIODA STRATĒGIJAS NOVĒRTĒJUMS	5
MĒRĶIS 1: EFEKTĪVA IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA, KAS NODROŠINA PATSTĀVĪGU NEATBILSTĪBU IDENTIFICĒŠANU UN ATKLĀŠANU.....	7
MĒRĶIS 2 – PILNVEIDOT CILVĒKRESURSU VADĪBU, VEICINOT ĒTISKUMU UN MAZINOT INTEREŠU KONFLIKTA UN KORUPCIJAS RISKUS.....	11
MĒRĶIS 3 – ATVĒRTĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPU IEDZĪVINĀŠANA PAŠVALDĪBAS DARBĀ	14
NOSLĒGUMS	18
TERMINI	19

Stratēģija kā vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments 2022.-2025.gadam ir izstrādāta, nodrošinot integrētu un vienotu Pašvaldības politiku korupcijas novēršanā Pašvaldībā.

Stratēģija nosaka Pašvaldības darbības un attīstības virzienus korupcijas novēršanas jautājumos un ir turpinājums iepriekšējā plānošanas periodā noteiktajiem prioritārajiem korupcijas novēršanas pasākumiem Pašvaldībā.

Stratēģijā ir norādīta informācija par esošo stāvokli korupcijas novēršanā Pašvaldībā, Stratēģijas izpildē iesaistītās puses, norādīti izvirzītā mērķa (apakšmērķu) izpildes rīcības virzieni, kā arī sasniedzamie rezultāti korupcijas novēršanai Pašvaldībā laika periodā no 2022.gada līdz 2025.gadam.

Atbilstoši 2021.gada nogales socioloģisko aptauju rezultātiem¹ iedzīvotāju apmierinātības indekss ar korupcijas risku mazināšanu pašvaldības darbā uzlabojies periodā no 2020.gada - no -40.4 (kas ir bijusi vēsturiski zemākā vērtība kopš 2011.gada) līdz 2021.gada novembrim-decembrim, sasniedzot indeksu -22.7. Saskaņā ar Rīgas attīstības programmā 2022-2027)² noteikto, vienas no attīstības prioritāšu "Mūsdienīga un atvērta pilsētas pārvaldība" (6.prioritāte) mērķiem – panākt, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldība ir caurskatāma, godīga uz iedzīvotājiem orientēta pārvalde, ko nodrošina atbildīgi, iniciatīvas pilni un uz pastāvīgu izaugsmi vērsti darbinieki, paredzot, ka apmierinātības indeksa sagaidāmā vērtība 2027.gadā – 0. Vienlaikus jānorāda, ka sabiedrība korupcijas mazināšanu ir ierindojusi kā vienu no mazāk aktuālākajām problēmām (2% iedzīvotāju ir norādījuši to kā problēmu), ierindojot to aiz pilsētas labiekārtošanas (60.4%), satiksmes problēmām (32.8%), sociālajiem jautājumiem (15.2%), dzīvojamā fonda problēmas (12.3%), izglītības un bērnu problēmas (10.2%) u.c., mazāku nozīmi piešķirot tikai sabiedriskās drošības un kārtības problēmām (3.7%). Neraugoties uz iedzīvotāju vērtējumu par zemu korupcijas problēmas aktualitāti, nepieciešams minēt, ka korupcija un labas pārvaldības trūkumi var būt sistēmiski saistāmi ar attīstības kavēšanos iedzīvotājiem nozīmīgās pilsētas pārvaldības jomās.

Rīgas valstspilsētas pašvaldības pretkorupcijas darbā vispārējais stratēģiskais mērķis ir nodrošināt pašvaldības darbu sabiedrības interesēs atbilstoši labas pārvaldības principiem.

Mūsu misija – veicināt sabiedrības uzticēšanos pašpārvaldei, nodrošinot godīgu un profesionālu darbu iedzīvotāju labā.

Mūsu vīzija paredz to, ka:

- Augstākā politiskā un izpildvaras vadība demonstrē apņēmību iedzīvināt ētikas standartus;
- Ieviesta caurskatāmība un atklātums lēmumu pieņemšanā;
- Nodrošināta profesionāla un kvalitatīva pārvalde;
- Visi pārkāpumi un neatbilstības tiek rūpīgi pārbaudīti un izmeklēti.

Mūsu vērtības ir:

- Atvērtība
- Atbildība
- Godīgums

¹ Rīgas Domes darbības vērtējums, 2021.gada novembris-decembris // <https://www.riga.lv/lv/media/21076/download>

² Apstiprināta ar Rīgas domes 23.02.2022. lēmumu Nr.1284

Stratēģijas izstrādi ir vadījusi Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja, ņemot vērā Rīgas domes pārmaiņu koalīcijas iniciatīvas, cieši balstoties uz pašvaldības izpildvaras ekspertu (IPKNN darbinieku un korupcijas novēršanas jomā strādājošo Pašvaldības institūciju darbinieku) ierosinājumiem par nepieciešamajiem rīcības virzieniem, vēlamajām aktivitātēm, kā arī nozares ekspertu viedokļiem par nepieciešamajām prioritātēm. Ekspertu viedoklis balstīts uz Stratēģijas 2018.-2021.gadam un tā Realizācijas plāna 2018.-2021.gadam izpildes rezultātiem un to novērtējumu, esošā stāvokļa analīzi par IPKNN veiktajām pārbaudēm un to rezultātā konstatētajiem iespējamiem pārkāpumiem un neatbilstībām ārējo vai iekšējo normatīvo aktu izpildē, par valsts amatpersonu iespējamiem interešu konfliktiem, tai skaitā par IPKNN veiktajām pārbaudēm un sniegtajos atzinumos norādīto priekšlikumu izpildes ieviešanas rezultātiem laika periodā no 2018.gadam līdz 2021.gada nogalei, kā arī atsevišķiem ārējo novērtējumu konstatējumiem.

Stratēģija ir saistīta ar nacionālajos politikas plānošanas dokumentos - Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plānā 2021.-2024.gadam (projekts), Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plānā 2021.-2027. gadam paredzētajiem mērķiem, rīcības virzieniem un tiem atbilstošajām aktivitātēm.

Stratēģija primāri adresēta pašvaldības augstākā līmeņa politikajiem un izpildvaras vadītājiem, Pašvaldības pretkorupcijas darbā iesaistītajiem, kā arī var būt noderīga visiem Pašvaldības darbiniekiem un iedzīvotājiem.

Stratēģija 2018.-2021.gadam³ aizvadītajā plānošanas periodā ir bijusi kā attīstības plānošanas dokuments korupcijas novēršanas jomā Pašvaldībā.

Mērķa sasniegšanai bija noteikti pieci apakšmērķi:

- pilnveidot vienoto korupcijas novēršanas sistēmu Pašvaldībā;
- nodrošināt lietderīgu un likumīgu rīcību ar Pašvaldības mantu;
- mazināt riskus Pašvaldības institūciju publiskajos iepirkumos;
- pilnveidot cilvēkresursu vadību un mazināt amatpersonu interešu konflikta iespējamību Pašvaldībā;
- pilnveidot publisko pakalpojumu kvalitāti Pašvaldības institūcijās.

Stratēģijā 2018.-2021.gadam bija paredzēts, ka tā tiks ieviesta, izpildot Realizācijas plānu, kurā noteikti veicamie pasākumi, to izpildes termiņi, par pasākumu izpildi atbildīgās Pašvaldības institūcijas un to darbinieki.

Stratēģija 2018.-2021.gadam tika īstenota, katru gadu tās darbības periodā kontrolējot Pašvaldības Realizācijas plāna 2018.-2021.gadam un Pašvaldības institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu izpildi. Būtiskāko daļu no kontroles funkciju ir īstenojusi IPKNN, laika periodā no 22.02.2018. līdz 01.11.2021. veicot pārbaudes. Minēto pārbaudžu rezultātā ir sniegti atzinumi, kuros norādīti secinājumi un priekšlikumi, kas mazina vai novērš korupcijas un interešu konflikta korupcijas riskus Pašvaldības institūciju darbībā. Informācija par katru gadu Realizācijas plānā norādīto pasākumu izpildi Pašvaldībā ir publiski pieejama Rīgas valstspilsētas pašvaldības portālā⁴.

Pašvaldības Sistēmas efektivitātes pašnovērtējumu (turpmāk arī – Novērtējums) par laika periodu no 2018.gada līdz 2021.gadam veica IPKNN. Novērtējums balstīts uz Pašvaldības un Pašvaldības institūciju iekšējo normatīvo aktu, kuri reglamentē korupcijas novēršanas sistēmas darbību, iedarbīguma novērtējumu, veikto pārbaudžu rezultātiem un to atzinumos norādīto secinājumu un sniegto priekšlikumu izpildi, Pašvaldības institūciju atskaitēm par pretkorupcijas pasākumu plānu izpildi, Komitejas sēdēs izskatītajiem jautājumiem par pretkorupcijas pasākumiem un to izpildes rezultātiem Pašvaldības institūcijās, publiski pieejamo informāciju par konstatētajām neatbilstībām un pārkāpumiem atsevišķās Pašvaldības institūcijās, tajā skaitā informāciju par kriminālprocesi, tiesvedībām, kuros iesaistīti ar Pašvaldības institūcijām saistītās personas, kā arī par valsts amatpersonu darbībā konstatētajiem likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā" pārkāpumiem Pašvaldības institūcijās.

Novērtējuma laikā konstatēts:

- (1) Pašvaldības augstākā līmeņa normatīvais regulējums ir pietiekams, nosakot korupcijas un interešu konflikta novēršanas sistēmas organizāciju, atbildības jomu sadalījumu un kontroles procedūras. Nepieciešams aktualizēt normatīvo regulējumu korupcijas novēršanas sistēmas darbībai, jo īpaši attiecībā uz ētisko vērtību stiprināšanu, kā arī nodrošinot praksei atbilstošu procedūru regulējumu normatīvajos aktos.
- (2) Pašvaldības institūciju vadītājiem deleģēts pienākums nodrošināt konkrēto Pašvaldības institūciju funkciju un uzdevumu iespējamo korupcijas risku novērtējumu, korupcijas riskam pakļauto amatu identificēšanu un pasākumu noteikšanu risku mazināšanai vai novēršanai. Vienlaikus institūciju vadītājiem ir atbildīgi par

³ Apstiprināta ar Komitejas 22.02.2018. lēmumu (protokols Nr.12. 4§)

⁴ <https://www.riga.lv/lv/korupcijas-noversana>

pretkorupcijas pasākumu plāna izstrāde, izpildi un aktualizāciju. Personāla mainība un pieredzes trūkums var radīt situāciju, kad vadītāji nevar pilnvērtīgi īstenot minēto funkciju izpildi.

- (3) Stratēģijā 2018.-2021.gadam izvirzītā vispārīgā sasniedzamā mērķa un 6 apakšmērķa ieviešanai tika izstrādāts Realizācijas plāns. Izvirzītie mērķi lielākoties bija terminēti. Konstatēts, ka atsevišķas Pašvaldības institūcijas nav pildījušas kādu no Stratēģijā izvirzītajiem apakšmērķiem un Realizācijas plānā iekļautajiem pasākumiem. Pārskati par Stratēģijas un Realizācijas plāna izpildi 2018., 2019. un 2020.gadā snieguši priekšstatu par paredzēto pasākumu izpildi un regulāru politiskā un administratīvā līmeņa uzraudzību. Pašvaldība attiecībā uz īstenotajām pretkorupcijas aktivitātēm ir nodrošinājusi augstu atklātības līmeni, Pašvaldības portālā publiskojot informāciju par iepriekšējā perioda Stratēģiju, Realizācijas plānu, pārskatiem par to izpildi.
- (4) Stratēģijas izpildes pārraudzību politiskā līmenī īstenojusi Komiteja, balstoties uz IPKN administratīvajā līmenī veiktajām pārbaudēm un to rezultātiem laika periodā no 2018.gada līdz 2021.gadam. Korupcijas novēršanas sistēmas pilnveidošanas ietvaros jau šobrīd mazināta formāla pretkorupcijas plānu izskatīšana Komitejas sēdēs, paredzot turpmāku atzinumu izskatīšanu saistībā ar identificētajām neatbilstībām, vienlaikus paredzot izskatīt regulārus Institūciju darbību izvērtējumus iekšējās kontroles korupcijas novēršanas un interešu konflikta novēršanas.
- (5) Darbinieku sākotnējā un tālākā apmācība par pretkorupcijas jautājumiem tika regulāri īstenota Pašvaldības institūcijās. Apmācības pārsvarā organizējusi IPKNN (izpildes termiņš - 01.09.2020.). Apmācību mērķis – nodrošināt zināšanu un prasmju apguvi par korupcijas riskiem pakļauto amatu, funkciju/uzdevumu izvērtējumu un korupcijas riskus identifikāciju, Pašvaldības institūciju pretkorupcijas pasākumu plānu izpildi un to kontroli. Saistībā ar personāla mainību prognozējams, ka visās Pašvaldības institūcijās nebūs pietiekams kvalificēta personāla resurss, lai nodrošinātu Pašvaldības institūciju iekšējās pretkorupcijas sistēmas efektīvu darbību. Saglabājas augsts pieprasījums pēc iekšējās apmācības resursiem, tādā veidā radot priekšnosacījumus efektīvākam, iespējami lielāku personu loku aptverošākam apmācību veidam (apmācībām e-vidē) Pašvaldībā. Ārējo apmācību resursa kapacitāte (Valsts administrācijas skola, privātie pakalpojumu sniedzēji) ir ierobežota un prasa lielākus finanšu resursus, nenodrošinot sistēmisku, pašvaldības pieredzē balstītu un izmaksu efektīvāku apmācību.

MĒRĶIS 1: EFEKTĪVA IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA, KAS NODROŠINA PATSTĀVĪGU NEATBILSTĪBU IDENTIFICĒŠANU UN ATKLĀŠANU

Rīcības virzieni

1.1. Efektīva, iedarbīga un racionāla korupcijas risku pārvaldība Pašvaldības institūcijās, paredzot institūcijas specifikai pielāgotu risku novērtēšanu, atbilstošu aktivitāšu īstenošanu un iedarbīguma izvērtējumu

Pamatojums. Iepriekšējā periodā atbilstoši 2018.-2021. gada stratēģijai un vienam no tās mērķiem – pilnveidot vienoto korupcijas novēršanas sistēmu Pašvaldībā, nozīmīgs administratīvais resurss ieguldīts normatīvā regulējuma izstrādē un tās ieviešanas uzraudzībā korupcijas novēršanas jomā. Minētā mērķa īstenošanas ietvaros tika paredzēta vienota Realizācijas plāna īstenošana. Stratēģijas un realizācijas plāna izstrādi un uzraudzību īstenoja Iekšējo pārbaužu un korupcijas novēršanas nodaļa (iepriekš – Birokrātijas apkarošanas centrs). Stratēģijas izpildi politiskajā līmenī pārraudzīja Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja, balstoties uz administratīvajā līmenī veiktajām IPKNN pārbaudēm. Plašāka informācija par iepriekšējo periodu stratēģijām, realizācijas plāniem un to izpildi pieejama Rīgas valstspilsētas pašvaldības portālā sadaļā “Korupcijas novēršana” <https://www.riga.lv/lv/korupcijas-noversana>

Pašvaldības institūciju vadītājiem korupcijas novēršanas sistēmas ietvaros saskaņā ar iekšējiem normatīvajiem aktiem un Vadlīnijām ir jānodrošina Pašvaldības institūciju funkciju un uzdevumu iespējamo korupcijas risku novērtējums, jānodrošina korupcijas riskam pakļauto amatu identificēšana un jānosaka pasākumi risku mazināšanai vai novēršanai, jānodrošina, ka tiek izstrādāts pretkorupcijas pasākumu plāns un tiek nodrošināta tā izpilde.

Pašvaldībā korupcijas risku pārvaldība ir deleģēta Pašvaldības institūciju vadītāju līmenī, kontroles pasākumi tiek īstenoti saskaņā ar riska īpašnieka ieskatiem. Pašvaldības institūcijās pārsvarā tiek veikts korupcijas risku novērtējums un īstenoti plānotie pretkorupcijas pasākumi, taču atsevišķās Pašvaldības institūcijās tie mēdz būt ar ievērojamiem trūkumiem, uz ko norāda gan pārkāpumu incidenti, gan pretkorupcijas pasākumu plāna analīze.

Novērtējuma rezultātā cita starpā konstatēts, ka Pašvaldības institūcijās identificēto risku mazināšanai paredzētie un pretkorupcijas pasākumu plānos ietvertie pasākumi nereti ir norādīti kā pastāvīgi veicami, vienlaikus iztrūkstot regulāram iedarbīguma novērtējumam. Atsevišķos gadījumos korupcijas mazināšanai paredzētie pasākumi novērtēti kā formāli, izpildot nepieciešamās prasības par pretkorupcijas plāna izstrādi Pašvaldības institūcijās. Pretkorupcijas pasākumu plāni Pašvaldības centrālās administrācijas struktūrvienībās tika izstrādāti un pildīti, taču Centrālās administrācijas struktūrvienību vadītāja līmenī to vienotā koordinācija netika veikta. Vienlaikus, prasība izstrādāt pretkorupcijas pasākumu plānus, paredzot risku novērtējumu un atbilstošu pasākumu plānošanu, nodrošinājusi iespēju piešķirt nepieciešamo resursu korupcijas risku vadībai.

Iekšējos noteikumos Pašvaldības institūciju vadītājiem ir noteikti pienākumi korupcijas kontrolē, bet tie netiek kaskadēti līdz visu tiešo vadītāju vai viņu pilnvaroto darbinieku amata aprakstiem visās Pašvaldības institūcijās. Pašvaldību institūciju vadītāji izprot pretkorupcijas pasākumu būtību, taču pastāv risks, ka ne visi Pašvaldību institūciju vadītāji uzņemas līderību šo procesu vadīšanā. Pašvaldības institūciju īstentās iekšējās pretkorupcijas sistēmas vēl arvien ir ļoti atšķirīgā kvalitātes līmenī. Atsevišķās Pašvaldības institūcijās pretkorupcijas pasākumu plāni ar vieniem un tiem pašiem uzdevumiem tiek aktualizēti reizi divos gados no jauna, taču risku novērtējums nav mainījies. Paredzamās aktivitātes vienlīdz ir saistītas ar nepieciešamību pārorientēties no ārējās kontroles uz iekšējo, stiprinot institūciju iekšējo kontroli, kas ir cieši saistīts ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plāna (projekts) 2021.-2024.gadam apakšmērķa “Izveidot un uzlabot tādu patstāvīgi darbojošos iekšējās kontroles sistēmu, kas maksimāli ierobežo korupcijas rašanās un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES un citu ārvalstu finanšu līdzekļu, izkrāpšanas iespējas valsts, pašvaldību vai privātajā sektorā” rīcības virzienā ietvertajiem pasākumiem.

Vērtējot nepieciešamību mainīt pieeju korupcijas risku vadību un pārvaldību, nepieciešams samazināt apjomīgu risku (pasākumu un atskaišu) tabulu izvērtēšanu IPKNN un Komitejā, turpmāk uzraudzības mehānisma ietvaros

izskatot ziņojumus par risku vadību, apzinoties, ka risku identificēšana, to mazināšanas pasākumu izstrāde un ieviešana ir tieša Pašvaldības institūciju un to struktūrvienību vadītāju atbildība. Vienlaikus paredzams, ka situācijās, kad izpildās risks, kas ir bijis identificēts un kam ir bijis īpašnieks, tad tiek vērtēta tā rīcība riska mazināšanā.

Aktivitātes, rezultatīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultatīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
1.1.1.	Nodrošināta Pašvaldības institūciju procedūru izpildes korupcijas risku mazināšanas pasākumu izstrāde un īstenošana kā Pašvaldības institūciju vai to struktūrvienību vadītāju būtiska darba sastāvdaļa, vienlaikus paredzot kārtējo iedarbīguma novērtējumu vai ārkārtas novērtējumu, ja saņemti riska ziņojumi vai incidenti.	Pašvaldības institūcijas vadītājs IPKNN	31.12.2023.
1.1.2.	Pārskatītas korupcijas novēršanas organizēšanas sistēmas procedūra (izstrādāta un apstiprināta Pašvaldības vienota kārtība), kā arī izstrādāti norādījumi iestādēm par korupcijas risku identificēšanu, analīzi un rīcības noteikšanu	IPKNN Rīgas domes priekšsēdētājs	31.12.2022.
1.1.3.	Izlases kārtībā, vadoties no risku novērtējuma vai situācijām, kad saņemta informācija par incidentiem, veiktas pārbaudes par interešu konflikta un korupcijas risku novēršanai paredzēto pasākumu izpildi Pašvaldības institūcijās, korupcijas novēršanas un interešu konflikta iekšējās kontroles sistēmas darbības efektivitāti.	IPKNN	31.12.2025.

1.2. Mazināt interešu konflikta iespējamību, nodrošinot vienotu interešu deklarēšanas politiku Pašvaldības institūcijās nodarbinātajiem, kuru amati pakļauti interešu konflikta riskiem

Pamatojums. Esošais regulējums par interešu deklarēšanu (amatu savienošanu, mantiskā stāvokļa deklarēšanu) detalizēti skar tos Pašvaldības institūcijās (tajā skaitā Pašvaldības kapitālsabiedrībās) nodarbinātos, kuriem ir noteikts valsts amatpersonas statuss. Attiecībā uz tiem nodarbinātajiem, kuriem nav noteikts valsts amatpersonas statuss, atbilstoši darba tiesisko attiecību noregulējumam noteikta prasība saskaņot papildus darbu ar darba devēju. Regulāra interešu deklarēšana šobrīd nav paredzēta kā saistoša prasība darba ņēmējam. Lai mazinātu riskus, kuri saistīti ar nodarbinātā, kas nav valsts amatpersona, rīcību interešu konflikta situācijā, nepieciešama interešu deklarēšana tiem Pašvaldības institūciju darbiniekiem, kuri nav valsts amatpersonas, bet kuru amati ir pakļauti interešu konflikta riskiem. Rīgas pilsētas pašvaldības Ētikas kodekss nosaka⁵, ka Pašvaldības darbinieks atsakās no tādu pienākumu veikšanas un lēmumu pieņemšanas, kas saistīti ar viņa, viņa ģimenes un citu radnieku, darījumu partneru vai politisko partneru personiskajām vai mantiskajām interesēm. Detalizētākas iekšējās kontroles procedūras nav reglamentētas, paredzot to, ka darbinieks pats atsakās no šādu lēmumu pieņemšanas vai arī (alternatīvi) informē augstāko vadītāju.

Nosacījumi par interešu deklarēšanu vienlīdz nozīmīgi ir Pašvaldības kapitālsabiedrībās nodarbinātajiem, tādā veidā iedzīvinot Pašvaldības kapitālsabiedrības izstrādātās interešu konflikta un korupcijas novēršanas politikas. Vienlaikus IPKNN identificējusi riskus saistībā ar nepietiekamo regulējumu un kontroles procedūru nepilnībām rīcībās, kuras saistītas ar dāvanu saņemšanu darba pienākumu izpildes ietvaros.

Aktivitātes, rezultatīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultatīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
-----	---	-------------	------------------

⁵ Apstiprināts ar Rīgas domes 08.07.2008. lēmumu Nr.3913

1.2.1.	Vienota interešu konflikta deklarēšanas politika Pašvaldības darbiniekiem, kuru amati pakļauti interešu konflikta riskiem, paredzot atbilstošus kontroles mehānismus	IPKN Rīgas domes priekšsēdētājs	31.12.2024.
1.2.2.	Izstrādātas interešu konflikta politikas Pašvaldības kapitālsabiedrībās, paredzot interešu deklarēšanas kārtību un to kontroles mehānismus	Pašvaldības kapitālsabiedrības valde	31.12.2023.
1.2.3.	Reglamentēta kārtība attiecībā uz dāvanām, kuras saņemtas, veicot darba pienākumus	IPKN Rīgas domes priekšsēdētājs	31.12.2022.

1.3. Mērķtiecīgi orientēt iekšējās mācības korupcijas novēršanas jomā un efektīvi izmantot resursus, īstenojot Pašvaldības institūciju darbinieku izglītošanu e-vidē

Pamatojums. Līdzšinējā apmācības sistēma – klātienē apmācību forma par interešu konflikta jautājumiem, fokusētiem uz valsts amatpersonas regulējumam pakļautajiem darbiniekiem, kā arī apmācības par iekšējās kontroles un korupcijas risku novēršanas jautājumiem bija pieejama tikai daļai no darbiniekiem, tā prasīja papildu laika resursu, nenodrošināja zināšanu pārbaudi, kā arī pilnvērtīgi neizmantoja tās iespējas, kuras dod mācības e-vidē. Līdzšinēja kārtība nedeva iespēju darbiniekiem patstāvīgi plānot savu darba laika resursu. Aktivitāte ir cieši saistīta ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plāna (projekts) 2021.-2024.gadam aktivitātēm – nodrošināt sistemātisku zināšanu apguvi, atjaunošanu un nostiprināšanu par ētikas pamatprincipiem publiskajā pārvaldē.

Aktivitāte, rezultātie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
1.3.1.	Nodrošināta apmācība ar zināšanu testēšanas iespējām (sākotnējā apmācība– visiem jaunajiem darbiniekiem, regulārā – visiem darbiniekiem ne retāk kā vienu reizi 3 gados) e-vidē par apmācību moduļiem - “Trauksmes celšana”, “Korupcijas un interešu konflikta novēršana”, “Iekšējās kontroles un korupcijas risku novēršanas sistēma”	Rīgas domes priekšsēdētājs IPKNN Rīgas domes Personāla nodaļa	31.12.2023.

1.4. Pilnveidot trauksmes celšanas kanālu izmantošanas iespējas, padarot ērtākas trauksmes celšanas ziņojumu iesniegšanas iespējas Pašvaldībā, kā arī veicinot atbildīgo personu trauksmes celšanas jomā zināšanu un prasmju attīstību

Pamatojums. 2021.gadā tika centralizēta iekšējā trauksmes celšanas sistēma Pašvaldībā, paredzot vienotu kontaktpunktu, kura funkcijas pilda IPKNN. Patstāvīga iekšējā trauksmes celšanas sistēma tika saglabāta katrā no Pašvaldības kapitālsabiedrībām. 2021.gadā Pašvaldībā saņemti 54 ziņojumi ar norādi uz trauksmes cēlēju ziņojumu, no tiem 11 tika saņemti Pašvaldības kapitālsabiedrībās. No visiem saņemtajiem ziņojumiem 19 tika atzīti par trauksmes cēlēju ziņojumiem, neviens no kapitālsabiedrībās saņemtajiem ziņojumiem nav atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu.

Pieejami un ērti trauksmes celšanas kanāli ir viens no nosacījumiem, lai nodrošinātu efektīvu trauksmes celšanas sistēmas darbību. Pieredzējuši un ziņojoši darbinieki trauksmes celšanas ziņojumu izskatīšanā un to nodrošināšana ar metodisko atbalstu, apmācībām, apmaiņšanos ar pieredzi var nodrošināt ziņojumu pilnvērtīgāku izskatīšanu.

Aktivitāte, rezultātīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
1.4.1.	Trauksmes cēlējam ir pieejami vairāki alternatīvi, ērti un saziņā droši kanāli, tajā skaitā trauksmes celšanas platforma, kas nodrošina saziņu ziņotājam ar IPKNN, vienlaikus dodot iespēju tiešsaistē saņemt informāciju par trauksmes celšanas ziņojuma izskatīšanas gaitu un rezultātiem.	IPKNN	31.12.2024.
1.4.2.	Atbildīgajām personām, kuras izskata trauksmes celšanas ziņojumus, ir nodrošinātas tālākizglītības iespējas specializētajās apmācībās, pieredzes apmaiņa, citos attīstības pasākumos	IPKNN Pašvaldības kapitālsabiedrību valdes	31.12.2025.

1.5. Apzināt un iedzīvināt analītisko iespēju izmantošanu risku novērtējumā vai neatbilstību identificēšanā

Pamatojums. Pieaugot pašvaldības rīcībā esošajam datu apjomam (tajā skaitā strukturētā veidā), nodrošinot tiem pieejamību, izmantojot ārējos datu avotus, kā arī plašāk izmantojot analītiskos rīkus, pieejamākas kļūst arī korupcijas un krāpšanas atklāšanas iespējas. Iesaistot datu analītiķus, pretkorupcijas ekspertus datu analizē, iespējams nodrošināt efektīvāku korupcijas riskam pakļauto jomu/procesu identificēšanu.

Aktivitāte, rezultātīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
1.5.1.	Sadarbībā ar tiesībsardzības iestādēm (KNAB, Valsts policija, VID utt.), nevalstiskajām organizācijām, datu analītiķiem organizēts datos balstītu korupcijas risku identificēšanas pasākums (<i>hakatons</i>) Pašvaldībā	IPKNN	31.12.2023.

MĒRĶIS 2 – PILNVEIDOT CILVĒKRESURSU VADĪBU, VEICINOT ĒTISKUMU UN MAZINOT INTEREŠU KONFLIKTA UN KORUPCIJAS RISKUS

Cilvēkresursu vadība ir viena no korupcijas riska zonām, tādēļ ir svarīgi, lai Pašvaldības institūcijās būtu noteikti atsevišķi pretkorupcijas pasākumi cilvēkresursu politikas jomā, kas kalpotu par instrumentu korupcijas risku novēršanai. Mērķa sasniegšanā būtiska nozīme ir sasaistei ar "Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plānu 2021.–2027. gadam"⁶ un pašvaldības dalību tajā paredzētajos pasākumos atbilstoši ietvertajām prioritātēm "Godprātīgs darbs publiskajā pārvaldē", "Inovācija un koprade modernai rīcībpolitikai un pakalpojumiem publiskajā pārvaldē", "Līderība un efektīva pārmaiņu vadība", "Digitālā transformācija un datu pratība", kā arī "Cilvēkresursu profesionalizācija un administratīvās kapacitātes celšana". Rīcības virzienu īstenošana integrē elementus no minētā plāna un ir vērsta uz nepieciešamību pārņemt pieredzi no atsevišķiem valsts pārvaldei veidotiem cilvēkresursu vadības risinājumiem, tai skaitā darba snieguma vadības sistēmu. Rīcības virzieni ir cieši saistīti ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas plānā (projekts) 2021.-2024.gadam ietvertajām aktivitātēm, saistītām ar apakšmērķi "Nodrošināt tādu publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības politiku, kas izslēdz motivāciju koruptīvai rīcībai".

Atsevišķas, IPKNN identificētas problemātiskās jomas, kas izriet no Pašvaldības institūciju pārbaūžu rezultātiem, ir saistītas ar personāla atlasī. Lai mazinātu korupcijas riskus cilvēkresursu vadībā, būtu pilnveidojamas personāla atlases procedūras, kas vērstas uz atklātu un brīvu personāla konkurenci. Pašvaldības institūcijām, lai mazinātu korupcijas riskus cilvēkresursu vadībā, jānodrošina informācijas publiskošana par ārējiem personāla atlases konkursiem uz vakantajiem amatiem, kā arī jānodrošina vienota un atklāta kandidātu atlases kārtība, nepieciešamības gadījumā pilnveidojot personāla atlases procedūras principus.

Vienlaikus nozīmīga loma ir samērīgam un konkurētspējīgam atalgojumam pašvaldības darbiniekiem. Finanšu departamenta dati liecina, ka pašvaldības darbinieku atalgojuma līmenis būtiski atpaliek no valsts pārvaldē un privātajā sektorā nodarbināto atalgojuma līmeņa. Tā palielināšana ir viena no pašvaldības budžeta prioritātēm turpmākajos gados. Pārskatāma un skaidros principos balstīta atalgojuma politika ir cieši saistīta ar vienotas un efektīvas cilvēkresursu vadības sistēmas ieviešanu.

Rīcības virzieni

2.1. Efektīvas motivēšanas politikas un novērtēšanas sistēmas elementu iedzīvināšana, veicinot darbinieku ētiskumu, godprātību un piederības izjūtu Pašvaldībai

Pamatojums. Korupcijas risku mazināšanā būtiska nozīme ir iedarbīgai cilvēkresursu vadībai, kā rezultātā tiek veicināta arī uz ētiskuma un godprātības vērtībām balstīta organizācijas kultūras veidošanās pašvaldībā. Vairāki cilvēkresursu vadības elementi ir tieši saistīti ar interešu konflikta risku novēršanu un korupcijas mazināšanas pasākumiem.

Cilvēkresursu pārvaldības instrumenti - darbinieku darba pienākumu un kompetenču novērtēšana – izriet no vienotas cilvēkresursu vadības sistēmas un saistības ar iestādes darbības stratēģiju, mērķu sasniegšanu, vajadzību definēšanu (piemēram, apmācību vajadzības), izaugsmes iespējām, karjeras plānošanu, atlīdzības noteikšanu. Darba pienākumu un kompetenču novērtēšana elektroniskajā vidē veicina resursu efektīvāku izmantošanu, mazina formālismu, dod iespēju plašāk izmantot iegūtos datus cilvēkresursu vienotā vadībā.

Aktivitāte, rezultātīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

⁶ Apstiprināts ar Ministru kabineta 13.08.2021. rīkojumu Nr.562

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
2.1.1.	Nodrošināta caurskatāma un konkurētspējīga atlīdzības sistēma	Rīgas domes priekšsēdētājs	31.12.2023.
2.1.2.	Ieviesta vienota cilvēkresursu vadības sistēma, nodrošinot ikgadēju darba pienākumu un kompetenču novērtēšanu, saistībā ar iestādes un individuālo mērķu sasniegšanu, nodarbinātā attīstības vajadzību definēšanu (karjeras plānošana, mācību vajadzības), sasaisti ar atlīdzības noteikšanu, vienlaikus paredzot novērtēšanas iespējas e-vidē	Rīgas pilsētas izpilddirektors Pašvaldības institūcijas vadītājs Personāla nodaļa	31.12.2024.

2.2. Personāla atlases un tās procedūru atklātība

Pamatojums. Lai paredzētu atklātību un pretendentu līdzvērtību personāla atlases konkursos uz vakantajiem amatiem Pašvaldības institūcijās, ievērojot Pašvaldības vienotajā kārtībā ietvertus, Pašvaldības institūcijām saistošus nosacījumus, nepieciešams noteikt procedūras par kārtību, kādā tiek publicēta informācija par kandidātu atlasītiem (iekļaujot būtiskākos nosacījumus - kandidātu atlases mērķis, amata kandidātu atlases rīkotājs un tiesiskais pamatojums, amatu kandidātu atlases komisijas darba organizācija un kompetence, pieteikuma iesniegšanas kārtība, pieteikuma saturs un iesniedzamie dokumenti, informācija un komunikācija par kandidātu atlases procesu, pieteikuma izskatīšana un vērtēšanas kritēriji, lēmuma pieņemšanas kārtība, atlases rezultātu publicēšana.

Aktivitāte, rezultātīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
2.2.1.	Vienota atlases kārtība attiecībā uz vakantajiem amatiem Pašvaldībā	Rīgas pilsētas izpilddirektors Pašvaldības institūcijas vadītājs	31.12.2023.

2.3. Interesešu konflikta risku mazināšana un incidentu atklāšanas spēju uzlabošana, izlases kārtībā veicot pārbaudes par Pašvaldības institūciju valsts amatpersonas amata savienošānu ar citu amatu, nodrošinot augstāko, kā arī riskiem vairāk pakļauto valsts amatpersonu deklarācijā norādīto ziņu pārbaudi IPKNN kompetences ietvaros.

Pamatojums. IPKNN 2018.-2021.gadā veikto Pašvaldības institūciju pārbaūžu rezultātā konstatēts, ka atsevišķos gadījumos valsts amatpersonas ir pārkāpušas likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā" noteiktos aizliegumus un, pildot amata pienākumus, ir atradušās interešu konflikta situācijā. Amatpersonu interešu konflikta situāciju mazināšanas nolūkā nepieciešams paredzēt iedarbīgākus iekšējos kontroles mehānismus amatpersonu amatu savienošānu izpildē. Vienlaikus, lai ierobežotu likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" normu atšķirīgu interpretāciju un preventīvi novērstu interešu konflikta riskus valsts amatpersonu darbībā, nepieciešams pārskats par biežāk konstatētajām problēmām Pašvaldības institūcijās saistībā ar likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" normu piemērošanā.

Aktivitāte, rezultātīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
2.2.1.	Izsoles kārtībā veiktas pārbaudes par Pašvaldības institūciju valsts amatpersonu amatu savienošānu ar citu amatu, nodrošinot augstāko, kā arī riskiem vairāk pakļauto valsts amatpersonu deklarācijā norādīto ziņu pārbaudi IPKNN kompetences ietvaros, sniedzot regulārus pārskatus par aktivitāšu īstenošanu	IPKNN	31.12.2025.

2.4. Valsts amatpersonu statusam atbilstošo amatu novērtēšana atbilstoši reglamentētām procedūrām, nodrošinot valsts amatpersonu amatu identificēšanu un valsts amatpersonu sarakstu iesniegšanu VID

Pamatojums. Institūcijas vadītājam jānodrošina, ka saskaņā ar likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteiktajām prasībām Pašvaldības institūcijās tiek veikts darbinieku amatu aprakstos noteikto pienākumu izvērtējums un darbinieku amati, kas ir atzīstami par valsts amatpersonu amatiem, atbilstošajos termiņos tiek atzīti par valsts amatpersonu amatiem un tiek iekļauti Pašvaldības institūciju valsts amatpersonu sarakstos. Esošās procedūras nenosaka vienotu kārtību attiecībā uz valsts amatpersonu saraksta caurskatīšanu, mainoties amata pienākumiem. Vienotās prakses noteikšanā būtiska nozīme piešķirama Valsts ieņēmumu dienesta izstrādātām vadlīnijām valsts amatpersonas amata statusa piemērošanā publiskas personas institūcijas darbiniekiem. Šādu vadlīniju izstrāde paredzēta kā viens no nacionālā Korupcijas novēršanas un apkarošanas plāna⁷ (2021.-2024.gada) uzdevumiem (pasākums Nr.1.3.).

Aktivitāte, rezultātīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
2.4.1.	Izstrādāta vienota procedūra, paredzot precīzu kārtību, kādā uzturams un aktualizējams Pašvaldības institūcijās nodarbināto valsts amatpersonu amatu saraksts	Rīgas pilsētas izpilddirektors Pašvaldības institūcijas vadītājs IPKNN	31.12.2022.

⁷ Projekts, pieejams <https://www.knab.gov.lv/lv/media/1875/download>

MĒRĶIS 3 – ATVĒRTĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPU IEDZĪVINĀŠANA PAŠVALDĪBAS DARBĀ

Sabiedrības uzticēšanās veicināšanas un korupcijas mazināšanas pasākumu ietvaros būtiska nozīme ir vispārpieejamas informācijas publiskošanai par publiskas personas institūciju visiem veiktajiem iepirkumiem un to ietvaros izlietotajiem finanšu līdzekļiem neatkarīgi no līgumcenas. Vienlaikus nozīme ir pieejamības nodrošināšanai šādai informācijai atvērto datu formātā, kas dod iespēju veikt liela apjoma datu apstrādi, sabiedrības pārstāvjiem atlasot tiem interesējošos datus un tos analizējot. Jāatzīmē, ka atvērto datu formātā jau tiek publicēta informācija par publisko iepirkumu rezultātā noslēgtajiem līgumiem. Šī informācija ir publiski pieejama un tiek publicēta iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā.

Sabiedrībā vērojamo neticību publisko iepirkumu rezultātu godīgumam un lietderīgumam, nostiprina atsevišķi gadījumi, kad iepirkumu veicēji rīkojušies savtīgu mērķu vadīti, par precēm, pakalpojumiem, būvdarbiem samaksāts pārāk dārgi, iegūtā kvalitāte neatbilst cenai. Lai vairotu sabiedrības uzticēšanos Pašvaldību institūciju efektīvai rīcībai ar budžeta un Eiropas Savienības finanšu līdzekļiem, jāveicina sabiedrības līdzdalība iepirkumu uzraudzībā. Integritātes pakts (publiskā iepirkuma sabiedriskā uzraudzība) ir viens no instrumentiem, kā nodrošināt godīgu un sabiedrības interesēm atbilstošu iepirkumu un tas ir viens līdzekļiem, kuru var izmantot, iesaistot sabiedrības pārstāvjus.

Vienlaikus, atsevišķu auditu un IPKNN pārbaūžu ietvaros Pašvaldības institūcijās konstatēts, ka procedūras par iepirkumiem zem Publisko iepirkumu likuma sliekšņiem ir vairāk pakļautas koruptīviem vai interešu konflikta riskiem, līdz ar to sabiedrības tiesībām iepazīties ar informāciju par Pašvaldības finanšu līdzekļu izlietojumu ir jābūt līdzvērtīgām ar tām, kuras pieļauj iespēju atvērto datu formātā saņemt informāciju par jau noslēgtajiem līgumiem atbilstoši Publisko iepirkumu likumam un Sabiedrisko pakalpojumu iepirkumu likumam.

Būtiski norādīt, ka sabiedrībā dominē viedoklis, ka lielāka atklātības nodrošināšana attiecībā uz personām un organizācijām, kuras ietekmē lēmumu pieņemšanu (lobēšana) ir nozīmīgs risinājums korupcijas mazināšanai.⁸ Līdzvērtīgs rādītājs sabiedrības viedoklim ir par publisku iepirkumu stingrākas kontroles nodrošināšanu kā līdzekli cīņai ar korupciju.

Nacionālā līmeņa politikas plānošanas dokumentu⁹ atvērtās pārvaldības jomā konstatējumi cita starpā ir saistīti ar nepieciešamību turpināt visaptverošas lobēšanas atklātības reformas īstenošanu, turpināt darbu pie iepirkumu (līgumu) atklātības nodrošināšanas, vienlaikus paredzot būtisku pašvaldību lomu rīcības virzienu īstenošanā attiecībā uz pašvaldību atvērtību un iedzīvotāju iespējām iesaistīties savas pašvaldības darbā. Piemēram, attiecībā uz informāciju pieejamību par iepirkumiem, jānorāda, ka strukturētas un ērti pārskatāmas informācijas nepieejamība par iepirkuma līguma izpildi no tā noslēgšanas brīža līdz pilnīgai izpildei ierobežo uzraugošo institūciju, nevalstisko organizāciju un plašākas sabiedrības iespējas iegūt informāciju par faktiskajiem izdevumiem publiskajos iepirkumos, salīdzināt līgumcenas un plānotos un faktiskos līgumu izpildes termiņus, identificēt nepamatotu izdevumu riskus.

Apstākļos, kad sabiedrība aktīvi vēlas iesaistās publisko iepirkumu uzraudzībā un Pašvaldības institūcijas nodrošina atklātu piekļuvi informācijai, tajā skaitā par faktiskajiem izdevumiem, ir iespējams uzzināt par publisko iepirkumu lietderību un godīgumu, kā arī to, vai rīcība ar finanšu līdzekļiem ir bijusi efektīva. Tādā veidā sabiedrībai tiek dota iespēja pārliecināties, ka Pašvaldības finanšu līdzekļi tiek izmantoti tiesiski un pamatoti, savukārt, konstatējot

⁸ Attieksme pret korupciju Latvijā, Sabiedrības aptaujas rezultāti. 2022.gada janvāris – februāris // <https://www.knab.gov.lv/lv/media/2843/download>

⁹ Latvijas Ceturtais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2020.-2021. gadam un Latvijas Piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022.-2025. gadam

pārskatījumus, ir iespējams nekavējoties ziņot Pašvaldībai, kā arī atbildīgajām uzraudzības iestādēm, lai pārtrauktu vai novērstu publisko līdzekļu nelietderīgu izlietošanu vai lai nodrošinātu vēršanos pret atbildīgajām amatpersonām.

Rīcības virzieni

3.1. Informācijas atklātībai nozīmīgu datu kopu atvēršana par pašvaldības finanšu līdzekļu izlietojumu atvērto datu formātā

Pamatojums. Informācijas atklātība publisko finanšu līdzekļu izlietošanā ir viens no instrumentiem, lai palielinātu sabiedrības uzticēšanos publiskajai varai, dodiet iespēju jebkurai interesentam bez iepazīšanās mērķa pamatojuma iegūt informāciju par to, kā izlietoti sabiedrības finanšu līdzekļi. Šādas informācijas publiskas pieejamības nodrošināšana vienlaikus var nodrošināt iespējas identificēt korupcijas vai krāpšanas riskam pakļautos darījumus. Šobrīd ir sagatavots tiesiskais regulējums kārtībai, kādā atvērto datu formātā regulāri portālā data.gov.lv tiek publicēta vispārpieejama informācija par Pašvaldības apmaksātajiem rēķiniem (tajā skaitā arī avansa maksājumi) par precēm un pakalpojumiem, kā arī izdevumi par kapitālajiem ieguldījumiem. Nodrošināta šīs informācijas publicēšana par periodu, sākot no 2022.gada 1.janvāri, reizi ceturksnī publicējot informāciju par visiem pašvaldības apmaksātajiem rēķiniem par precēm un pakalpojumiem, un kapitālajiem izdevumiem. Paredzams arī nodrošināt informācijas publicēšanu interaktīvā un vizuālā formātā.

Aktivitāte, rezultātie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
3.1.1.	Latvijas Atvērto datu portālā regulāri publicēti dati par pašvaldības apmaksātajiem rēķiniem. Informācija par izdevumiem pieejama interaktīvā un vizuālā formātā.	Rīgas pilsētas izpilddirektors Finanšu departaments Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūra "Rīgas digitālā aģentūra"	31.12.2024.

3.2. Iespējamo korupcijas risku novēršana Pašvaldības iepirkumos, iepirkumos izmantojot Integritātes paktu

Pamatojums. Iepirkumi ir tradicionāli viena no augstākajām korupcijas riska jomām. Apjomīgākie līdzekļi 2021.gadā ir ieguldīti būvdarbu organizēšanā, kā arī veselības un sociālo pakalpojumu nodrošināšanā, kopējam iepirkumu apjomam sasniedzot 214,5 miljoni EUR. No norādītā apjoma būtiskākie iepirkumi ir saistīti ar būvdarbiem, tajā skaitā satiksmes infrastruktūras izbūvi (kopā 45% no visa apjoma), aprūpes mājās pakalpojumu sniegšanu (iepirkums paredz vispārīgo vienošanos), kā arī pārtikas piegādi un ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu izglītības iestādēm. Stratēģijas darbības periodā plānota iepirkumu centralizācija, paredzot apjomīgāko iepirkumu koncentrēšanu Pašvaldības centrālās administrācijas ietvaros – Rīgas domes Iepirkumu pārvaldē.

Integritātes pakts ir viens no instrumentiem, kas paredz sabiedrības iesaisti publiskajos iepirkumos, lai mazinātu korupciju un nodrošinātu atklātību par publisko iepirkumu. Integritātes pakts iespējams apjomīgos iepirkumos, ja tam ir tehniski sarežģīta specifikācija, kā arī gadījumos, ja var pastāvēt aizdomas par korupciju vai interešu konfliktu.

Aktivitāte, rezultātie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
3.2.1.	Īstenotas aktivitātes (iepirkumi), izmantojot Integritātes paktu	Rīgas pilsētas izpilddirektors Rīgas domes iepirkumu pārvalde Pašvaldības institūcijas vadītājs	31.12.2025.

3.3. Pašvaldības lobēšanas aktivitāšu publiskošana

Pamatojums. Interesu pārstāvības procesa atklātības nodrošināšana veicina sabiedrības uzticēšanos publiskās varas pārstāvjiem, kā arī sniedz iespēju nodrošināt ieinteresēto pušu vienlīdzīgu un godīgu pārstāvniecību sabiedrībai būtisku lēmumu pieņemšanā. Plānotais nacionālais regulējums (Interesu pārstāvības atklātības likumprojekts) paredz noteiktas kategorijas valsts amatpersonu aktivitāšu publicitātes nodrošināšanu, informācijas pieejamību par interešu pārstāvības aktivitātēm, tajā skaitā dalību publisku lēmumu izstrādē, ar pieņemšanu vai piemērošanu saistītās darba grupās, sanāsmēs, komisijās, komitejās un tamlīdzīgi. Ņemot vērā plānoto nacionālo regulējumu, kā arī ievērojot specifiskās Rīgas valstspilsētas pašvaldības procedūras, būtiska nozīme ir skaidram un vienotam Pašvaldības regulējumam attiecībā uz sabiedrībai nozīmīgu lēmumu izstrādi, apspriešanu, vienlaikus ieviešot procedūras par informācijas publiskošanu saistībā ar Pašvaldības augstāko amatpersonu publiskajām aktivitātēm.

Aktivitāte, rezultātīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultātīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
3.3.1.	Pašvaldībā noteikts vienots regulējums lobēšanas aktivitāšu publiskošanai, tajā skaitā izstrādāti un ieviesti nosacījumi attiecībā uz atvērto kalendāru izmantošanu Pašvaldības, Pašvaldības Institūciju vadītāju - augstāko amatpersonu darbā. Ir paredzēta datu nodošana no darba kalendāra publiskā vidē.	Rīgas domes priekšsēdētājs Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieki Rīgas pilsētas izpilddirektors Pašvaldības institūcijas vadītājs Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūra "Rīgas digitālā aģentūra"	31.12.2023.

3.4. Iespējamo interešu konflikta un korupcijas risku novēršana Pašvaldības iepirkumos, nodrošinot detalizētas informācijas pieejamību gan par publiskajiem iepirkumiem, gan par "zemsliedzīgajiem iepirkumiem"

Pamatojums. Korupcijas risku mazināšanā būtiska loma ir sabiedrības nodrošināšana ar piekļuvi vispārpieejamai informācijai. Pieredze liecina, ka informācijas izplatīšanas ierobežojumi ir saistīti ar Pašvaldības līguma partnera

nosacījumiem, kas paredz komercnoslēpuma attiecināšanu uz līguma ietvaros piegādātās preces vai pakalpojuma detalizētām izmaksām. Lai nodrošinātu savlaicīgu informācijas sniegšanu, izvairoties no iespējamām pakalpojumu sniedzēja pretenzijām par ierobežotas pieejamības informācijas izpaušanu, nepieciešams līgumos ar preču vai pakalpojumu piegādātājiem paredzēt, ka detalizēta informācija par piegādāto precī vai pakalpojumu pēc tā saņemšanas un/vai apmaksas nav uzskatāma par komercnoslēpumu. Papildus tam, sabiedrības uzticēšanās par lietderīgu finanšu līdzekļu izlietošanu panākama, publiskojot informāciju arī par tiem iepirkumiem, kuru procedūras nereglamentē Publisko iepirkumu likums vai Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums. Jāatzīst, ka šo iepirkumu reglamentējošās iekšējās procedūras Pašvaldības institūcijas ir bijušas būtiski atšķirīgas. Lai noteiktu vienotus principus “zemsliedzīgas” iepirkumiem, saistošus Pašvaldības institūcijām, ir pieņemts iekšējais normatīvais akts.

Aktivitāte, rezultatīvie rādītāji, iesaistītie un izpildes termiņi

Nr.	Aktivitātes un to rezultatīvie rādītāji	Iesaistītie	Izpildes termiņi
3.4.1.	Iepirkumu līgumos paredzēta (noteikta) atruna par vispārpieejamas informācijas statusa attiecināšanu uz publisko izdevumu detalizētām izmaksām, neparedzot ierobežotas pieejamības informācijas (komercnoslēpuma) statusa attiecināšanu uz detalizētām izdevumu pozīcijām pēc pasūtījuma izpildes	Rīgas domes priekšsēdētājs Rīgas pilsētas izpilddirektors Pašvaldības institūcijas vadītājs	31.12.2022.
3.4.2.	Nodrošināta informācijas pieejamība par “zemsliedzīgas iepirkumiem” (iepirkumiem, kuriem paredzamā līgumcena ir zemāka par Publisko iepirkumu likuma un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma piemērošanas sliekšņiem), vienlaikus nosakot Pašvaldības institūcijām vienotus principus attiecībā uz iepirkuma plānošanu, piedāvājumu iesniegšanu un vērtēšanu, lēmuma par rezultātiem pieņemšanu un paziņošanu, iepirkuma līguma slēgšanu, procesa dokumentēšanu un atklātības nodrošināšanu, kas ir iestrādāti iekšējās procedūras	Rīgas domes priekšsēdētājs Rīgas pilsētas izpilddirektors Pašvaldības institūcijas vadītājs	31.12.2023.

Stratēģijas izpildē paredzēts iesaistīt visas Pašvaldības institūcijas un to padotībā esošās iestādes. Atsevišķu aktivitāšu izpildē norādītie iesaistītie paredzēti kā līdzatbildīgi par attiecīgās aktivitātes īstenošanu.

Atbildīgā institūcija par Stratēģijas īstenošanu pārraudzību Pašvaldībā ir Komiteja. Paredzēts, ka Komiteja vismaz reizi ceturksnī izskata Pašvaldības institūciju korupcijas risku iedarbīguma vērtēšanas pasākumus, plānojot, ka trīs gadu ietvarā katra no Pašvaldības institūcijām sniedz informatīvu pārskatu par paveikto iekšējās kontroles sistēmas pamatprasību īstenošanā korupcijas un interešu konflikta riska novēršanā.¹⁰

Stratēģijas ieviešanas uzraudzības ietvaros paredzēts izskatīt ikgadēju ziņojumu par tās ieviešanu. Ziņojumu sagatavo IPKNN, pamatojoties uz Pašvaldības institūciju un citu iesaistīto pušu sniegtās informācijas par īstenotajām aktivitātēm un rezultātiem pārskata periodā. Ziņojumu izskata Komiteja, pieaicinot nozares ekspertus un sniedzot vērtējumu par nepieciešamību izdarīt izmaiņas stratēģijā.

Stratēģija izstrādāta IPKNN, sadarbībā ar Pašvaldības institūciju pārstāvjiem, arī cieši sadarbojoties ar Komiteju, sagatavošanas periodā saņemot vērtējumu par stratēģijas projektu no nozares ekspertiem, pārstāvošiem nevalstisko organizāciju "Sabiedrības par atklātību – Delna", domnīcu „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”, uzņēmumu PricewaterhouseCoopers SIA, valsts pārvaldes iestādes – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs un Valsts kanceleja. Stratēģijas izstrādes ietvaros notikušas konsultācijas ar Pašvaldības izpilddirektoru.

¹⁰ Atbilstoši Ministru kabineta 17.10.2017. noteikumiem Nr.630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā"

Interesu konflikts – situācija, kurā valsts amatpersonai, pildot valsts amatpersonas amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpiedalās lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar valsts amatpersonas amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šīs valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.

Integritātes pakts - instruments, kas radīts nolūkā novērst korupciju publiskajos iepirkumos, kas finansēti vai līdzfinansēti ar ES atbalstu. Integritātes pakts paredz labas pārvaldības principu nodrošināšanu un korupcijas novēršanu, iesaistoties pilsoniskajai sabiedrībai.

IPKNN – Rīgas domes Iekšējo pārbažu un korupcijas novēršanas nodaļa (iepriekš Rīgas domes Birokrātijas apkarošanas centrs).

Korupcijas risks – varbūtība, ka kāds no Pašvaldības institūcijas darbiniekiem, kuram uzticēta vara vai atbildība noteiktu pilnvaru ietvaros, ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumus, nodarot kaitējumu Pašvaldības institūcijai, Pašvaldībai.

Korupcijas novēršanas sistēma – darbības, kas vērstas uz koruptīvas rīcības iespēju sašaurināšanu, pilnveidojot tiesību aktus un procedūras, kas nodrošina atbilstošu uzraudzību un kontroli Pašvaldības institūciju funkciju un uzdevumu izpildē, veicina Pašvaldības institūciju darbinieku (valsts amatpersonu) godprātīgu attieksmi pret darba pienākumiem, tādējādi mazinot korupcijas risku līmeni vai arī izskauj korupcijas rašanās iespējas nākotnē.

Korupcijas risku pārvaldība – pasākumu kopums, kas paredz regulāru korupcijas risku identificēšanu, novērtēšanu, prioritāšu noteikšanu, rīcību korupcijas risku mazināšanai (vai novēršanai) plānošanu un ieviešanu, risku mazināšanas (vai novēršanas) pasākumu pārskatīšanu un risku mazināšanas (vai novēršanas) pasākumu rezultātu novērtēšanu.

Komiteja – Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja.

Pašvaldība – Rīgas valstspilsētas pašvaldība.

Pašvaldības institūcija – Rīgas valstspilsētas pašvaldības centrālā administrācija (ar tās sastāvā ietilpstošajām struktūrvienībām), īpaša statusa institūcijas, nozaru departamenti, aģentūras un kapitālsabiedrības.

Pārbaude – IPKNN darbinieku veikto darbību kopums, lai konstatētu interešu konflikta un korupcijas pazīmes, darbinieku pienākumu nepildīšanu vai nekvalitatīvu pildīšanu, iespējamus trūkumus Pašvaldības Institūciju darbībā.

Vadlīnijas – Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2018.gada vadlīnijas “Vadlīnijas par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā”, kas izstrādātas ar mērķi nodrošināt Ministru kabineta 17.10.2017. noteikumu Nr.630 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā” izpildi un veicināt izpratni par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijās.